



PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 20/25

2025 m. vasario 25 d., Liuksemburgas

Teisingumo Teismo sprendimas sujungtose bylose C-146/23 | *Sąd Rejonowy w Białymstoku* ir C-374/23 | *(Adoreikė)*¹

Teisėjų nepriklausomumas: Teisingumo Teismas paaikškino Sąjungos teisės reikalavimus dėl nacionalinių teisėjų atlyginimo nustatymo

Įstatyme įtvirtinta šio atlyginimo nustatymo tvarka turi būti objektyvi, nuspėjama, stabili ir skaidri

Lenkijos ir Lietuvos teismai kreipėsi į Teisingumo Teismą su klausimais dėl teisėjų atlyginimo nustatymo. Teisingumo Teismas priminė, kad šis atlyginimas, o jis yra viena iš teisėjų nepriklausomumo garantijų, turi atitikti jų vykdomų funkcijų svarbą. Jis turi būti nustatytas remiantis teisiniu pagrindu pagal objektyvumo, nuspėjamumo, stabilumo ir skaidrumo kriterijus. Teisėjų atlyginimo dydis, atsižvelgiant į atitinkamos valstybės narės socialines ir ekonomines aplinkybes, turi būti pakankamas, visų pirma palyginti su vidutiniu darbo užmokesčiu. Bet kokia nukrypti nuo jo nustatymo metodo leidžianti nuostata turi būti pagrįsta bendrojo intereso tikslu. Tokios nukrypti leidžiančios nuostatos (jos negali būti skirtos konkrečiai teisėjams) turi būti būtinos, proporcingos ir laikinos. Jos negali daryti neigiamo poveikio tam, kad teisėjų atlyginimas atitiktų jų vykdomų funkcijų svarbą.

Į Teisingumo Teismą kreipėsi Lenkijos ir Lietuvos teismai, suabejoję, ar nacionalinės teisės nuostatos dėl teisėjų atlyginimo nustatymo yra suderinamos su Sąjungos teise².

Lenkijos įstatyme numatyta, kad teisėjų pareiginė alga nustatoma objektyviai, remiantis Centrinio statistikos biuro skelbiamu vidutiniu darbo užmokesčiu. Vis dėlto trimis terminuotai taikomais įstatymais šis apskaičiavimo metodas buvo iš dalies pakeistas, todėl teisėjų atlyginimo didinimas „išaldytas“ 2021, 2022 ir 2023 m. Ši nukrypti leidžianti priemonė buvo grindžiama biudžeto suvaržymais, susijusiais su COVID-19 pandemija ir Rusijos agresija prieš Ukrainą.

Ginčydamas šį pakeitimą vienas teisėjas reikalavo sumokėti gauto atlyginimo ir atlyginimo, kurį jis būtų gavęs, jeigu didinimas nebūtų „išaldytas“, skirtumą.

Dvi Lietuvos teisėjos pateikė skundą dėl šios valstybės narės atsakomybės. Jos teigė, kad jų atlyginimo dydis tiesiogiai priklauso nuo vykdomosios ir įstatymų leidžiamosios valdžių politinės valios. Be to, jos skundėsi, kad nėra teisinio mechanizmo, pagal kurį būtų galima nustatyti orų atlyginimą, atitinkantį teisėjų atsakomybę ir lygiavertį kitų teisinių profesijų atstovų atlyginimams.

Savo sprendime Teisingumo Teismas priminė, kad **tokio dydžio atlyginimo, kuris atitiktų teisėjų vykdomų funkcijų svarbą, mokėjimas yra būtina jų nepriklausomumo garantija**. Todėl įtvirtindamos teisėjų atlyginimo nustatymo tvarką valstybės narės privalo laikytis pagal Sąjungos teisę joms tenkančių pareigų³.

Taigi **ši tvarka privalo turėti teisinį pagrindą**. Ji turi būti objektyvi, nuspėjama, stabili ir skaidri, t. y. tokia, kad būtų užkirstas kelias įstatymų leidžiamosios ir vykdomosios valdžių savavališkam kišimuisi. Tie patys reikalavimai taikomi nukrypti leidžiančioms priemonėms, dėl kurių sumažinamas teisėjų atlyginimas arba „išaldomas“ jo didinimas.

Teisėjų atlyginimo dydis, atsižvelgiant į atitinkamos valstybės narės ekonomines, socialines ir finansines

aplinkybes, **turi būti pakankamas**, visų pirma palyginti su vidutiniu darbo užmokesčiu. Šis atlyginimas turi atitikti patikėtų funkcijų svarbą, kad leistų teisėjus apsaugoti nuo jų sprendimus galinčio paveikti spaudimo ir korupcijos rizikos. Vis dėlto **teisėjų nepriklausomumas neužkerta kelio nustatyti teisėjams mažesnę atlyginimą nei vidutinis kitų teisės specialistų atlyginimas**.

Nukrypti nuo teisėjų atlyginimo nustatymo taisyklių leidžiančios nuostatos turi būti **pateisinamos bendrojo intereso tikslu**, kaip antai pašalinti šalies biudžeto perviršinį deficitą. Iš esmės jos neturi būti konkrečiai skirtos teisėjams. Jos taip pat turi būti būtinos ir griežtai proporcingos siekiamam tikslui. **Nepaisant šių pagal savo pobūdį išimtinių ir laikinų priemonių taikymo**, teisėjų atlyginimas vis tiek turi atitikti jų vykdomų funkcijų svarbą.

Galiausiai dėl teisėjų atlyginimo nustatymo metodo, kaip ir dėl nuo jo nukrypti leidžiančių priemonių, turi būti galima atlikti **veiksmingą teisminę kontrolę** nacionaliniame teisme.

Nacionaliniai teismai turi patikrinti, ar nagrinėjamu atveju buvo laikomasi šių reikalavimų, o Teisingumo Teismui iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad jų laikytasi.

PRIMINIMAS: Kreipimaisi dėl prejudicinio sprendimo priėmimo valstybių narių teismams, nagrinėjantiems juose iškeltas bylas, suteikia galimybę pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

[Visas sprendimo tekstas ir jo santrauka](#), jeigu rengiama, nuo paskelbimo dienos prieinami CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Stefaan van der Jeught ☎(+352) 4303 2170.

Sprendimo paskelbimo posėdžio vaizdai prieinami „[Europe by Satellite](#)“ (+32) 2 2964106.

Likite su mumis!



¹ Šios bylos pavadinimas išgalvotas. Jis neatitinka jokios bylos šalies tikrojo vardo, pavardės ar pavadinimo.

² ESS 2 straipsnis ir 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa.

³ Pagal ESS 19 straipsnį, kuriame sukonkretinta ESS 2 straipsnyje įtvirtinta teisinės valstybės vertybė, nacionaliniai teismai ir Teisingumo Teismas turi pareigą užtikrinti visapusišką Sąjungos teisės taikymą visose valstybėse narėse, taip pat teisės subjektams pagal šią teisę suteikiamą teisminę gynybą. Todėl itin svarbu, kad šie teismai išliktų nepriklausomi.